

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
08/00222-3

Dato
18 JAN 2010

Sektoravgift - kulturminnevern i vassdrag med reviderte eller fornyede konsesjoner

Innledning

I 2008 ble det innført en ny sektoravgift for bidrag til kulturminnevern i vassdrag. Det følger av St.prp. nr. 1 for Olje- og energidepartementet kapittel 5582, post 70 - bidrag til kulturminnevern. Innbetaling av sektoravgiften forutsetter ferdigbehandlede revisjons- og fornyelsessaker, hvor det er fastsatt vilkår om innbetaling av sektoravgift til kulturminnevern. Budsjetterte innbetalinger vil til enhver tid være anslag over hvor mange, og hvilke revisjons- og fornyelsessaker som vil bli ferdigbehandlet i budsjettperioden.

Nærmere om sektoravgiften

Inntektene fra sektoravgiften skal øremerkes finansiering av statlige utgifter knyttet til kulturminnetiltak i vassdrag. Sektoravgiften pålegges vassdragskonsesjonærer ved innføring av et standardvilkår om at konsesjonærene ved revisjon og fornyelse av eldre vassdragskonsesjoner skal innbetale et bidrag på henholdsvis kr 7 000 og kr 12 000 (2006-kroner) per GWh magasinkapasitet. Antall GWh magasinkapasitet fastsettes ved uenighet av NVE. Satsen pr. GWh magasinkapasitet er fastsatt på bakgrunn av hensynet til faglig forsvarlig nivå for de kulturhistoriske verdiene nasjonalt, og hensynet til rimelig økonomisk nivå for vassdragskonsesjonæren.

Konsesjonæren betaler inn et engangsbeløp til staten etter at det er stilt nye vilkår eller at det er gitt ny konsesjon, som skal dekke alle kostnader knyttet til kulturminnetiltak som undersøkelser, registreringer, utgravninger, konservering og sikringstiltak. For de konsesjonene der undersøkelsesplikten etter kulturminneloven allerede er oppfylt,

---

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
<http://www.oed.dep.no/>

Kontoradresse
Einar Gerhardsens plass 1

Telefon
22 24 90 90
Org no.
977 161 630

Energi- og
vannressursavdelingen
Telefaks
22 24 95 68

Saksbehandler
Elisabeth Bruusgaard
22246242

gjelder ikke kravet om innbetaling. Departementet legger til grunn at formålet med kulturminneundersøkelser i regulerte vassdrag er å sikre ny og utfyllende kunnskap om kulturhistorien. Det er derfor opp til kulturminnemyndighetene å prioritere omfang av undersøkelsene og hvilke regulerte vassdrag som skal undersøkes.

Standardvilkårene om automatisk fredete kulturminner

Eksempel på standardvilkår om kulturminner ved revisjon av konsesjonsvilkår:

Når reviderte vilkår er fastsatt, skal konsesjonæren innbetale et engangsbeløp på kr 7.000,- (2006-kroner) per GWh magasinkapasitet til kulturminnevern i vassdrag. Det innbetalte beløpet skal dekke utgifter til registreringer, undersøkelser, utgravinger, konservering og sikringstiltak, og omfatter alle automatisk fredete arkeologiske kulturminner innenfor områder som berøres av reguleringen.

Arkeologiske arbeider skal foretas i den tiden magasinene likevel er nedtappet eller når vannstanden av andre årsaker er lav. Konsesjonæren må avtale med kulturminneforvaltningen (fylkeskommunen eller Sametinget for samiske kulturminner) i god tid før en nedtapping av magasinene. Konsesjonæren skal også varsle kulturminneforvaltningen dersom det av andre årsaker er lav vannstand i magasinene slik at arkeologisk arbeid kan gjennomføres.

Konsesjonæren skal ved fysiske tiltak i vann og på land, som for eksempel etablering av terskler og anleggsarbeid m.v., i god tid på forhånd få undersøkt om tiltaket berører automatisk fredete kulturminner etter kulturminneloven § 8 og § 9. Viser det seg først mens arbeidet er i gang at tiltaket kan virke inn på automatisk fredete kulturminner, skal melding sendes kulturminneforvaltningen og arbeidet stanses, jf kulturminneloven § 8, 2. ledd.

Eksempel på standardvilkår om kulturminner ved fornyelser av vassdragskonsesjoner:

Når fornyet konsesjon er gitt, skal konsesjonæren innbetale et engangsbeløp på kr 12.000,- (2006-kroner) per GWh magasinkapasitet til kulturminnevern i vassdrag. Det innbetalte beløpet skal dekke utgifter til registreringer, undersøkelser, utgravinger, konservering og sikringstiltak, og omfatter alle automatisk fredete arkeologiske kulturminner innenfor området som berøres av reguleringen.

Arkeologiske arbeider skal foretas i den tiden magasinene likevel er nedtappet eller når vannstanden av andre årsaker er lav. Konsesjonæren må varsle fylkeskommunen og Riksantikvaren i god tid før en nedtapping av magasinene, eller dersom det av andre årsaker er lav vannstand i magasinene slik at arkeologisk arbeid kan gjennomføres.

Konsesjonæren skal ved fysiske tiltak i vann og på land, som for eksempel etablering terskler og anleggsarbeid m.v. i god tid på forhånd få undersøkt om tiltaket berører automatisk fredete kulturminner etter kulturminneloven § 8 og § 9. Viser det seg først mens arbeidet er i gang at tiltaket kan virke inn på automatisk fredete kulturminner, skal

melding sendes kulturminneforvaltningen og arbeidet stanses, jf kulturminneloven § 8, 2. ledd.

Innbetaling av sektoravgiften

Nye reviderte vilkår eller fornyet vassdragsreguleringskonsesjon blir vedtatt ved kongelig resolusjon. Etter vedtakelsen kommuniseres de reviderte vilkårene eller den fornyede konsesjonen for konsesjonæren, Riksantikvaren, NVE m.fl. i brev fra Olje- og energidepartementet. Fra dette tidspunkt vil de nye vilkårene eller den nye konsesjonen gjelde for konsesjonæren, herunder vilkåret om innbetaling av sektoravgift øremerket bidrag til kulturminnevern i vassdrag. Riksantikvaren vil gjennom kommuniseringsbrevet få varsel om ferdigbehandlede revisjoner og fornyelser, herunder innbetaling av sektoravgiften.

I kommuniseringsbrevet er NVE gitt myndighet til å innkreve bidrag til kulturminnevern etter standardvilkåret. Bidrag til kulturminnevern i vassdrag vil være en inntekt i statsbudsjettet under OED. Inntekten vil ikke være øremerket et bestemt prosjekt, men avgift skal over tid dekke inn utgifter til kulturminnetiltak generelt i regulerte vassdrag med reviderte eller fornyede tillatelser.

Utbetalinger til kulturminnetiltak

Det fremgår av St.prp. nr. 1 at når det blir aktuelt med gjennomføring av konkrete kulturminnetiltak i vassdrag med reviderte eller fornyede tillatelser, vil Olje- og energidepartementet fremme bevilgningsforslag for Stortinget, med forslag om hvordan midlene skal anvendes. Over tid skal inntekter fra sektoravgiften dekke utgifter til kulturminnetiltak i regulerte vassdrag med reviderte eller fornyede tillatelser. Det betyr at sektoravgift innbetalt ett år ikke må benyttes samme året. Det er derfor ingen ting til hinder for at kulturminneprosjekter kan gå over flere år og være uavhengig av innbetaling av sektoravgift.

Utbetalinger til kulturminnetiltak i vassdrag med reviderte eller fornyede tillatelser skal foreslås av Riksantikvaren. Dette innebærer at Riksantikvaren må fremme forslag om aktuelle kulturminneprosjekter i vassdrag i den årlige ordinære budsjettprossen til Olje- og energidepartementet med kopi til NVE. Følgende frister gjelder generelt for budsjettforslag knyttet til kulturminnetiltak i vassdrag med reviderte eller fornyede tillatelser:

- 15. april for ordinære forslag som skal inngå i Prop. 1 S og som kommer til utbetaling i etterfølgende år.
- 15. februar for ekstraordinære forslag/justeringer som skal fremmes i revidert budsjett til våren og som kommer til utbetaling etter sommeren inneværende år.
- 15. september for ekstraordinær justering av utbetalinger som foretas i løpet av inneværende år.

Utgifter/utbetalinger knyttet til kulturminnetiltak i regulerte vassdrag med reviderte eller fornyede tillatelse vil bli budsjettert under kap. 1820 NVE. Olje- og

energidepartementet vil stille bevilgningene til disposisjon for Riksantikvaren gjennom tildelingsbrev. Riksantikvaren vil stå for den videre oppfølging, herunder utbetaling og regnskapsføring av midlene og rapportere om bruken av midlene til Olje- og energidepartementet med kopi til NVE.

Ettersom det er mange faktorer som påvirker om tiltak kan iverksettes, mener Olje- og energidepartementet at det er hensiktsmessig at Riksantikvaren fremmer flere alternative kulturminneprosjekter. På den måten vil det være mulig for Riksantikvaren å velge de prosjektene som det viser seg å være mulig å realisere, for eksempel på grunn av nedtappede reguleringsmagasiner.

Den nærmere planlegging og utbetaling knyttet til konkrete kulturminnetiltak i vassdrag med tanke på hvilke reguleringsmagasiner som er aktuelle for undersøkelser og eventuelt når disse magasinene er nedtappet, forutsettes avklart mellom Riksantikvaren og NVE.

Tidligere gitte fornyelser

Fornyelser av vassdragskonsesjoner gitt før innføringen av den nye sektoravgiften for kulturminnevern i regulerte vassdrag, jf. St. prp. nr. 1 for Olje- og energidepartementet for 2008, omfattes ikke av det nye kulturminnevilkåret. NVE vil sende brev til disse konsesjonærene med tilbud om å gå over til det nye kulturminnevilkåret. Dersom konsesjonærene velger å gå over til det nye vilkåret, vil allerede innbetalte midler til kulturminnetiltak i medhold av det opprinnelige vilkåret komme til fratrukk i innbetalingen av sektoravgiften.

Med hilsen

Harald Solli (e.f.)
avdelingsdirektør

Elisabeth Bruusgaard
rådgiver

Kopi:
Norges vassdrags- og energidirektorat
Riksantikvaren